

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้สารสกัดหางไหลในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชของเกษตรกร อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ผู้เขียน นายวิทยา อินถานัน

ปริญญา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ. วราภา คุณาพร	ประธานกรรมการ
ผศ. ดร.สุรินทร์ นิตสารานุจิต	กรรมการ
ผศ. ดร.อวรณ์ โอภาสพัฒนกิจ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้สารสกัดหางไหลในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชของเกษตรกร ปัญหา แนวทางในการใช้สารสกัดหางไหล และสาเหตุการไม่ยอมรับการใช้สารสกัดหางไหลในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกผักทั่วไป จาก 10 ตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง รวมทั้งสิ้น 193 ราย ใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลและนำมาประมวลผลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ใช้ค่าทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square test)

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 48 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.38 คน ขนาดที่ดินถือครองเฉลี่ย 8.12 ไร่ รายได้จากภาคเกษตรเฉลี่ย 30,864.76 บาทต่อปี รายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 37,161.66 บาทต่อปี ขนาดพื้นที่ปลูกผักทั้งหมดของครอบครัวเฉลี่ย 1.66 ไร่ ค่าใช้จ่ายในการใช้สารสกัดหางไหลเฉลี่ย 486.68 บาทต่อปี จำนวนแรงงานทั้งชายและหญิงที่อายุเกิน 15 ปี เฉลี่ย 1.96 คน เกษตรกรได้รับแหล่งข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่เกษตร นักวิชาการเกษตร การเข้าร่วมประชุม ดูงาน และการฝึกอบรม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของกลุ่มผู้ปลูกผักทั่วไป มีประสบการณ์ในการใช้สารสกัดน้อย มีประสบการณ์ในการทำสวนผักเฉลี่ย 6.24 ปี มีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้สารสกัด

หางไหลเฉลี่ย 7.63 คะแนน ระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับสารพิษตกค้างในผักเฉลี่ย 7.51 คะแนน และเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยกับการใช้เทคโนโลยีสารสกัดหางไหลในระดับสูง

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้สารสกัดหางไหลในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการใช้สารสกัดหางไหล การได้รับข่าวสาร การเป็นสมาชิกกลุ่ม ประสบการณ์ในการใช้สารสกัดหางไหล ประสบการณ์ในการทำสวนผัก ความรู้ในการใช้สารสกัดหางไหล และความคิดเห็นในการใช้เทคโนโลยีสารสกัดหางไหล

สาเหตุของการไม่ยอมรับการใช้สารสกัดหางไหล ได้แก่ การหาซื้อสารสกัดหางไหลทำได้ยากและมีราคาแพง นอกจากนี้การฉีดพ่นสารสกัดหางไหล ทำให้ผักมีกลิ่นเฉพาะ ไม่เป็นที่นิยมของผู้บริโภค ทำให้ผักไม่มีราคา ที่สำคัญคือยังคงพบแมลงเข้าทำลายอยู่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Factors Affecting Farmers' Adoption of *Derris* spp. Extraction Application for Vegetable Insect Pest Control, Mueang District, Lampang Province

Author Mr. Wittaya Inthanun

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Warapa Kunapon	Chairperson
Asst. Prof. Dr. Surin Nilsamranchit	Member
Asst. Prof. Dr. Avorn Opatpatanakit	Member

Abstract

The objectives of this study were to investigate factors affecting farmers' adoption of *Derris* spp. extraction application for vegetable insect pest control and to identify problems and obstacles in adoption as well as reasons for not adopting.

The sample of this study included 193 farmers from 10 sub-district of Mueang District of Lampang Province. The data was collected by questionnaire and analyzed statistically by percentage, mean, maximum, minimum and standard deviation. The Chi-Square test (χ^2) was used to test the relationships between dependent and independent variables.

It was found that the characters of the sample were as followed : the majority of the sample were male with an education of primary level (level 4 to 6) , average age was 48 years, average family size was 4.38, average farm size was 8.12 rais, average annual farm income was 30,864.76 baht while an annual off-farm income was 37,161.66 baht, average land for vegetable production was 1.66 rais, annual expense for *Derris* spp. extraction was 486.68 baht, average labors who were older than 15 year was 1.96 and received information from agricultural officer, agricultural specialist, meeting, study tour and training. Most of them were member of vegetable

group and had vegetable growing experience of 24 years with less experience of using *Derris* spp. extraction. Their average knowledge of *Derris* spp. extraction was 7.63 points while average

knowledge to residual pesticide in vegetable was 7.51 points. However, they had knowledge and understanding of using *Derris* spp. extraction technology at high level. Factors significantly related to farmers' adoption of *Derris* spp. extraction application for vegetable insect pest control were expense for *Derris* spp. extraction, information received, group membership, experience in *Derris* spp. extraction used, knowledge of *Derris* spp. extraction application and opinion towards application of *Derris* spp. extraction .

This study also showed that the problems of adoption of *Derris* spp. extraction application for vegetable insect pest control included unavailable of *Derris* spp. extraction, high cost, unusual smell produce resulted in low price and less efficiency.